

Datum: 05.07.2026

Medij: N1

Emisija: Novi dan, N1

Autori: Redakcija

Teme: Evropska unija i Srbija (odnosi)

	Početak	Trajanje
Emisija	05.07.2026 08:00:00	240:00
Prilog	05.07.2026 09:50:00	12:32

Naslov: Gost - Martin Gunter

[Pogledaj video prilog](#)

11774

Nemačka vlada finansira savetnika; Skandal oko projekta "Jadar"; Uticaj na ekološku politiku i litijum

Gledate "Novi dan". Nemačka vlada potvrdila je prošle nedelje da Nemačka država plaća savetnika predsednika Srbije, Jerga Haskensa. Evroposlanik Martin Gunter u intervjuu za N1 kaže da je reč o skandalu i da nemačka levica traži odgovore od vlade po tom pitanju.

Sa Guntarom je, uoči zasedanja Evropskog parlamenta, razgovarao urednik spoljnopolitičke redakcije N1, Dušan Mladenović. Gospodine Gunter, hvala vam što govorite za N1.

Vi ste član leveice iz Nemačke, poslanik ste u Evropskom parlamentu, a jedno od glavnih pitanja kojima se bavite jeste rudarenje. Naravno, tu je i projekat rudarenja u Srbiji, projekat "Jadar".

Prošle nedelje je objavljena vest istraživačkih novinara o savetniku predsednika Srbije, Aleksandra Vučića, iz Nemačke, kojeg finansira GIZ. Kako je ta vest doživljena u Nemačkoj, s obzirom na to da ovde u Srbiji gotovo da nije bilo nikakve reakcije od strane vlasti?

Zapravo, bilo mi je prilično zanimljivo da je jedan od najvećih nemačkih informativnih magazina, Špigl, napravio priču o tome. Iskreno, bio sam iznenađen, iako sama činjenica nije bila iznenađujuća.

Naravno da je to skandal, apsolutni je skandal da nemačka vlada preko jedne od svojih agencija plaća nekoga ko savetuje, hajde da to tako nazovemo, predsednika. Ali predsednik Srbije, koliko ja dobro znam, nema izvršnu funkciju, on nije vlada. Dakle, ako bi trebalo da postoji neka formalna veza sa Srbijom, ona bi trebalo da bude uspostavljena preko vlade, preko parlamenta ili neke druge zvanične institucije. Ovo zaista pokazuje da je skandalozno vršiti uticaj na ovakav način.

Naravno da jeste, jer svi znaju da je gospodin Vučić veoma važna ličnost u Srbiji, ali raditi to mimo zvaničnih institucija predstavlja potpuni skandal. I želim da budem potpuno jasan: ja, moja stranka i moje kolege u Bundestagu postavice vrlo ozbiljna pitanja o ovome, jer ova situacija zahteva veoma konkretne odgovore nemačke vlade. Pre nekoliko meseci postavili smo određena pitanja na koja nam je nemačka vlada odgovorila da nema nikakva zvanična saznanja o projektu, njegovom toku ili bilo čemu s tim u vezi. A sada se ispostavlja da imaju direktan kontakt sa predsednikom, koji se finansira državnim novcem. Dakle, to je skandal, i moramo dobiti ozbiljne odgovore od vlade o tome šta se zapravo dešavalo. Naravno, predsednik Vučić je poznat po tome što govori da nijedna strana ambasada, niti strana vlada, neće uticati na njegove odluke.

Dakle, ovo na neki način ruši priču koju predstavlja građanima. Ali cela priča odnosi se na projekat "Jadar", odnosno projekat eksploatacije litijuma, koji je trenutno obustavljen.

Međutim, i dalje ne znamo da li je projekat potpunogašen ili ne. Kakvu poruku, po vašem mišljenju, šalje to što je Nemačka na ovakav način uključena u projekat eksploatacije litijuma u Srbiji?

Kako se to čini građanima Nemačke? Da budem iskren, Nemačka je posebno zbog svoje automobilske industrije kroz sve dosadašnje vlade podržavala automobilski sektor, naročito kompanije kao što su BMW, Volkswagen, Mercedes i druge proizvođače automobila. Kao što znate, u Nemačkoj se razvila zvanična politika prema kojoj se očuvanje radnih mesta u automobilske industriji ostvaruje kroz takozvanu zelenu tranziciju. Moja stranka se tome od početka protivila, jer smo smatrali da je to deo nemačkog izvoznog modela koji dolazi do svog kraja. Kada više od 90% proizvedenih automobila izvozite na strana tržišta, umesto da ih koriste građani vaše zemlje, potpuno ste zavisni od tih spoljnih tržišta. A ono što smo videli tokom poslednjih meseci i godina, posebno nakon administracije Donalda Trampa i svega što bih nazvao ekonomskim ratom, jeste da automobilska industrija, koja gotovo u potpunosti zavisi od izvoza, verovatno nije najbolje rešenje.

Takođe, tvrdnja da se radna mesta mogu sačuvati isključivo kroz zelenu tranziciju jednostavno nije tačna.

Moja stranka je uvek govorila da Nemačka mora razviti drugačiji sektor mobilnosti, kojiće biti mnogo više usmeren, na primer, na javni prevoz, i to ne samo u Nemačkoj. Ako govorimo o klimatskim promenama koje su povezane sa idejom zelene tranzicije, vidimo da je upravo sektor saobraćaja jedan od najvećih emitera gasova sa efektom staklene bašte, i da se emisije u tom sektoru praktično nisu smanjile tokom poslednje decenije. Zato moramo razmišljati i o drugačijim konceptima mobilnosti, a to znači i drugačiju industrijsku proizvodnju. Duboko verujemo da je razvoj nove industrije mobilnosti, umesto oslanjanja isključivo na automobilske industrije, pravi način da se očuvaju radna mesta, kako u Nemačkoj, tako i u drugim zemljama. To bi ujedno značilo i manju zavisnost od sirovina, bez obzira odakle dolaze. To bi verovatno dalo i drugačiji odgovor na pitanje da li su projekti poput "Jadra" zaista neophodni, jer ih, iskreno govoreći, treba preispitati, ne samo iz društvenih razloga, već i zbog njihovog uticaja na životnu sredinu.

Dozvolite da se malo duže zadržim na ovoj temi. Pre svega, veoma je važno da svi shvatimo da u

Datum: 05.07.2026

Medij: N1

Emisija: Novi dan, N1

Autori: Redakcija

Teme: Evropska unija i Srbija (odnosi)

	Početak	Trajanje
Emisija	05.07.2026 08:00:00	240:00
Prilog	05.07.2026 09:50:00	12:32

Naslov: Gost - Martin Gunter

[Pogledaj video prilog](#)

Nemačkoj, u [Evropskoj uniji](#), ali verovatno i u Srbiji, moramo otvoriti raspravu o tome za šta su nam zapravo potrebne ove sirovine. Postoje, na primer, studije o sirovinama koje se dovode u vezu sa zelenom tranzicijom, ali koje se u stvarnosti koriste samo u malom procentu za zelenu tranziciju. One se, recimo, koriste za vojne potrebe ili za digitalizaciju.

Vidite, širom sveta razvija se veštačka inteligencija koja zahteva veliki broj novih postrojenja, baterija i slično. Dakle, moramo biti potpuno svesni da se ne radi samo o zelenoj tranziciji kada govorimo o litijumu. Potrebna nam je ozbiljna rasprava o tome gde naša društva zaista žele da koriste ove resurse. Druga stvar jeste da moramo ozbiljno razmišljati o reciklaži.

Zašto stalno razmišljamo samo o novoj eksploataciji? Već sada postoji ogromna količina litijuma u našim privredama. Zašto najpre ne iskoristimo ono što već imamo?

Ali jedno od objašnjenja koje vlast u Srbiji često koristi je sledeće: vidite, i Nemačka proizvodi litijum.

Zašto ga onda ne bi proizvodila i Srbija? Nemačka, kažu, ne uništava svoju prirodu, pa neće ni Srbija. Dakle, možete li da nam objasnite kako to uopšte funkcioniše u Nemačkoj i da li Nemačka zaista proizvodi litijum? Koliko je meni poznato, postoje samo neki manji pilot-projekti kojima se to ispituje, ali svakako je tačno da u [Evropskoj uniji](#) postoje nalazišta litijuma koja se mogu eksploatisati. I iskreno govoreći, a nije mi lako da to kažem kao nemačkom političaru, ja sam za to da se litijum eksploatiše unutar [Evropske unije](#), uključujući i Nemačku.

Mogu li objasniti zašto? E pa zato što znamo daće se to raditi po najvišim socijalnim, ekološkim i demokratskim standardima, uz najviši nivo učešća javnosti. Iskreno, ne mogu da garantujem daće isti standardi važiti za projekte izvan [Evropske unije](#), jer poznajem svoju zemlju, poznajem [Evropsku uniju](#) i način na koji često deluje van svojih granica. Zato smatram da prvo moramo odgovoriti na pitanje koje sam već spomenuo: za šta nam je litijum zaista i potreban.

Prilično sam siguran da bismo posle jedne ozbiljne rasprave zaključili da su nam potrebne znatno manje količine nego što se danas pretpostavlja. Zatim treba da recikliramo ono što već postoji u privredi.

Tek tada bi ostala vrlo mala razlika koju bi eventualno trebalo pokriti novom eksploatacijom.

Uveren sam u to. A onda se postavlja još važnije pitanje: zašto to ne raditi u Nemačkoj? Zašto moramo ići u "Jadar", koji predstavlja izuzetno osetljivo područje sa stanovišta zaštite životne sredine? Vidimo, naravno, i primere iz Portugala ili iz drugih delova sveta, poput litijumskog trougla u Argentini, šta se događa kada se eksploatacija ne sprovodi po najvišim mogućim ekološkim i socijalnim standardima.

Naravno, tu je i stanje u Srbiji kada je reč o vladavini prava, demokratskim vrednostima, korupciji, koje svakako nije dobro. Kada govorimo o tome, vi ste poslanik Evropskog parlamenta, u Evropskom parlamentuće se raspravljati o Srbiji i o ovim pitanjima koja utiču čak i na proizvodnju litijuma.

Dakle, kako gledate na sve ono što se društveno, politički, ekonomski dešava u Srbiji, imajući u vidu izveštaje Evropskog parlamenta, pa i Evropske komisije? Poslednjih nekoliko izveštaja bilo je veoma, veoma kritično. Pre svega, želim da kažem da izražavam duboku solidarnost sa civilnim društvom koje se bori protiv korupcije, za slobodu govora i za slobodno novinarstvo.

Solidarnost znači daćemo mi, kao poslanička grupa leveice u Evropskom parlamentu, učiniti sve što možemo da podržimo ljude na terenu. Ne želim previše da govorim o tome šta se dešava u [Evropskoj uniji](#).

Naravno, [Evropska unija](#) ima visoke standarde, ili barem nastoji da ih ima kada je reč o sprečavanju korupcije i sličnim pitanjima. To su ujedno i standardi koje [Evropska unija](#) postavlja pred države kandidate. Ali građani Srbije odlučuju da li žele da budu deo [Evropske unije](#) i da li žele da prihvate te standarde. Ja sam, međutim, prilično siguran da je većina građana Srbije svoju odluku već donela, što smo mogli da vidimo na protestima. Zato izražavam snažnu solidarnost sa svima koji se bore za bolje društvene uslove, kao i za veću slobodu, uključujući i slobodu novinarstva.

Postoji još jedno pitanje koje je za našu poslaničku grupu posebno važno, pored svega što sam već spomenuo.

To je sloboda sindikalnog organizovanja i sloboda kolektivnog pregovaranja.

To je nešto što mi posebno ističemo, jer smo snažno povezani sa radničkim pokretom u Evropi, ali i šire.

Jedan od najvažnijih instrumenata radničke klase oduvek su bili sindikati.

Zato je za nas, kao levicu, posebno važno da podržavamo sindikalni pokret svuda.

Tokom boravka ovde u Srbiji, razgovarali ste sa ljudima. Šta je njihova najveća briga i kako vi, kao član nemačke leveice i poslanik Evropskog parlamenta, možete da pomognete?

Pre svega, veoma je važno da slušamo. Ne volim da govorim o ljudima, volim da razgovaram sa ljudima kako bismo videli šta možemo zajedno da uradimo. Kada uočimo, na primer, uticaj nemačke vlade, što je

Datum: 05.07.2026

Medij: N1

Emisija: Novi dan, N1

Autori: Redakcija

Teme: Evropska unija i Srbija (odnosi)

	Početak	Trajanje
Emisija	05.07.2026 08:00:00	240:00
Prilog	05.07.2026 09:50:00	12:32

Naslov: Gost - Martin Gunter

[Pogledaj video prilog](#)

bila i polazna tačka našeg razgovora, ili uticaj zvaničnika **Evropske unije**, naš zadatak kao leve opozicije u **Evropskoj uniji**, ali i u Nemačkoj, jeste da se suočimo sa nemačkom vladom ili Evropskom komisijom i pitamo: šta vi zapravo radite tamo? Ponovo vidimo dvostruke standarde. Šta zaista radite tamo?

I zaustavite to ukoliko nije u skladu sa demokratskim principima, već samo još jednom sledite ekonomske interese pojedinih evropskih kompanija. To je, rekao bih, naš zadatak. Zato sam i lično ovde, da razgovaram sa ljudima. Naravno, i njih zanima koliki je zaista bio uticaj nemačke vlade.

Zbog toga upravo pripremamo pitanja za nemačku vladu, ali i veoma ozbiljna pitanja za Evropsku komisiju. Šta se tamo dešava? Šta se zapravo događalo u vezi sa onim što je otkriveno prošle nedelje? Veoma smo zainteresovani da dobijemo odgovore.

Isto važi i za EXPO 2027 i sve optužbe koje se u vezi sa tim pojavljuju.

Naravno, i po tom pitanju ćemo izvršiti pritisak na nemačku vladu, da ne govori samo o demokratskim vrednostima, već i da ih zaista sprovodi u praksi i da podrži ljude na terenu koji se bore za demokratiju, ali i za socijalna prava. Gospodine Ginter, hvala vam što ste govorili za N1. Hvala vam mnogo na pozivu. U najnovijem izveštaju Svetske meteorološke organizacije, objavljenom u petak, 3. jula, stoji da se klimatski fenomen El Nino razvio u tropskom delu Pacifika i da bi mogao značajno da ojača tokom narednih meseci, što bi povećalo rizik od ekstremnih vremenskih prilika širom sveta. Više o ovome od Radmile Mitrović.

Rado, šta još kaže najnoviji izveštaj koji se tiče čuvenog El Nina? Jovana, prema najnovijem izveštaju.

